

**HÄMEEN TIEPIIRIN
TOIMINTAKERTOMUS**

1992

Hämeen tiepiirin toimintakertomus 1992

Sisältö

	Sivu
Toiminta-ajatus	2
Tiejohtajan katsaus	3
Tavoitteet	4
Toimintaympäristö	5
Suunnittelu	6
Kunnossapito ja rakentaminen	8
Palvelua tienkäyttäjille	11
Avaintietoja	12
Kehitystietoja	13
Kustannukset	14
Tulostilinpäätös	15
Organisaatio	16

Toimitus ja taitto

Satu Jokilehto
Marjatta Jussila
Marita Tähtinen

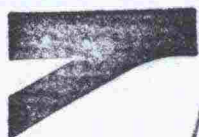
Valokuvat

Marjatta Jussila
Tapio Kalliomäki
Leena Lindström
Hannu Vallas
Pentti M. Valmunen A.R.P.S.

ISSN 1236-3510

Kirjapaino

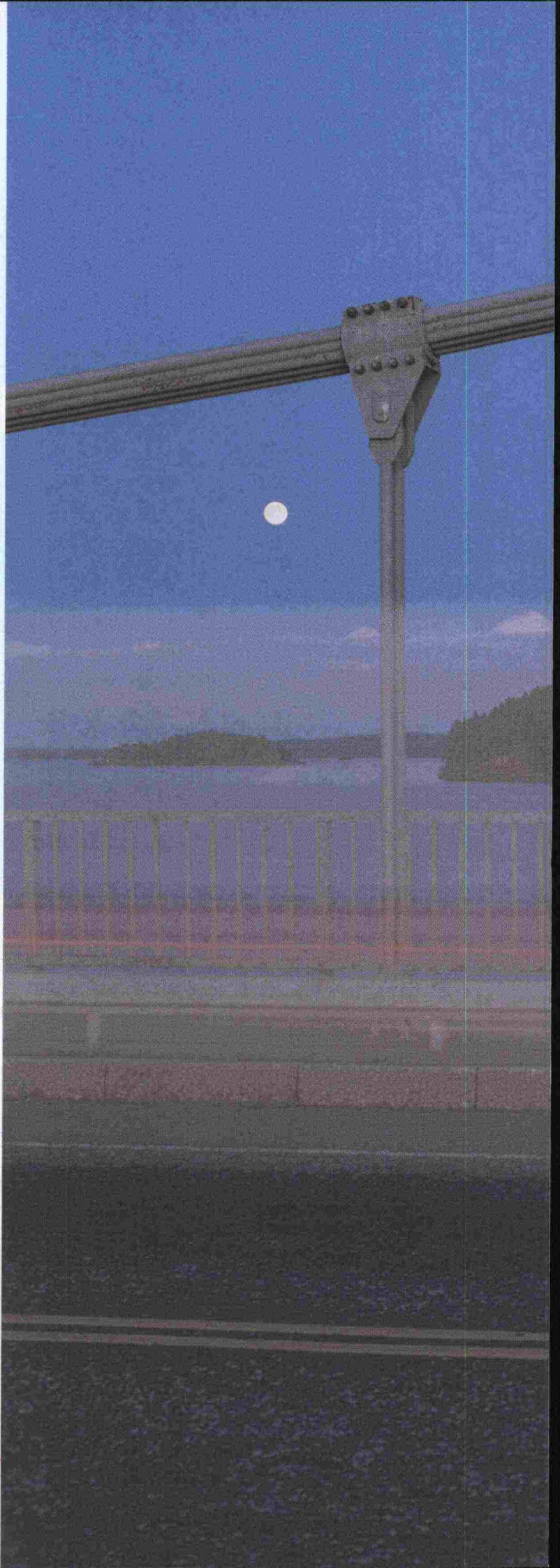
Hämeen Kirjapaino Oy

Tielaitos
Kirjasto

Doknro: 940 626
Nidenro: 940868

Pentti M. Valmunen A.R.P.S.

Tapio Kalliomäki

Toiminta-ajatus

Tielaitos palvelee tienkäyttäjiä, elinkeinoelämää ja koko yhteiskuntaa tarjoamalla turvallisia ja taloudellisia liikkumis- ja kuljetusmahdollisuuksia. Lähtökohtana ovat asiakkaiden tarpeet ja liikennepolitiikka.

TIEJOHTAJAN KATSAUS

Jo toista vuotta syvänä jatkuneen talouslaman vuoksi yleisten teiden liikennesuorite väheni maassamme. Vähenemä oli kuitenkin huomattavasti pienempi kuin bruttokansantuotteen lasku. Hämeen tiepiirin pääteiden liikennesuorite pysyi lähes ennallaan. Yleisestä linjasta poiketen valtatie 3 liikennemäärän kasvu jatkui.

Talouslama kiristi kilpailutilannetta ja laski hintoja. Urakkahinnat putosivat eräissä tapauksissa jopa liian alhaisiksi ja konkurssit lisääntyivät urakoitsijakunnassa. Talouden elpyessä on maanrakennusalalla vuorostaan odotettavissa kapasiteetin ylittävää kysyntää, jolloin hintataso saattaa heilahtaa epäterveen korkealle. Suuria päätieverkon kehittämishankkeita olisi edullista käynnistää nyt, koska niitä on joka tapauksessa toteutettava lähivuosina.

Merkittävän parannuksen tieverkkoon toi valtatie 3 valmistuminen moottoritienä Helsingistä Hämeenlinnaan. Tienkäyttäjien keskuudessa tehdyn mielipidemittauksen mukaan ovat autoilijat uuteen tiehen erittäin tyytyväisiä. Eniten autoilijat arvostavat liikenneturvallisuuden kohentumista, mikä on osoitettu myös liikenneonnettomuustilastoilla.

Jotta moottoritien rakentamista voitaisiin keskeytyksettä jatkaa Hämeenlinnasta Tampereelle eduskunnan kannanottojen mukaisesti, on suunnitelmat tehty valmiiksi Hämeenlinnasta Iittalaan asti. Suunnitelmien puolesta voidaan koko osuuden Hämeenlinna - Tampere rakennustyöt viedä optimiajassa päätökseen.

Vuonna 1992 niin koko tielaitoksessa kuin Hämeen tiepiirissäkin valmistauduttiin organisaatiouudistukseen. Hämeen piirin organisaatiouudistuksen tavoitteena on vastata mahdollisimman hyvin toimintaympäristön muutoksiin, käyttää nykyiset voimavarat hyväksi aikaisempaa tehokkaammin, keventää hallintoa ja parantaa valmiuksia uusien liiketoimintaperiaatteiden käyttöön ottoon.

Hämeen tiepiirin henkilöstö sai kiitosta Pohjoismaisen Tieteknillisen Liiton PTL:n Via Nordica -kongressin järjestelyistä. Suomen neljäs PTL:n kongressi pidettiin Tampere-talossa kesäkuussa.

Hämeen tiepiiri ylitti selvästi tulostavoitteensa ja sen perusteella henkilöstölle voitiin maksaa ansaitusti tulospalkkiota.

Eero Karjalainen

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tielaitosta johdetaan tulostavoitteilla. Hämeen tiepiiri saavutti ja ylitti vuodeksi 1992 asetetut tulostavoitteensa.

Liikenneturvallisuus kohentui

Hämeen tiepiirin tulostavoitteena 1992 oli, että henkilövahinko-onnettomuuksien määrä on enintään 565. Tavoite saavutettiin erittäin hyvin, sillä henkilövahinko-onnettomuuksia sattui vain 464.

Laaja ympäristöselvitys valmistui

Piirissä tehtiin laaja ympäristöselvitys, johon koottiin perustiedot liikennemelusta, pohjavesi-alueista, suojelualueista ja -kohteista, päästöistä sekä tiemaisemasta. Ympäristöselvitys luo pohjan tieympäristön seurannalle ja parantamiselle.

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA) otettiin käyttöön teiden suunnittelussa, vaikka sitä koskeva lakiehdotus oli vasta valmisteilla.

Tiestön kunto parani

Tiestön kunnolle asetetut tavoitteet saavutettiin

erinomaisesti. Päälystämisen jälkeen ylisuuria kahden senttimetrin ylittäviä uria jäi ainoastaan joihinkin yksittäisiin kohtiin puolen kilometrin verran. Myös päälystetyn tieverkon tasaisuus parani merkittävästi. Kantavuudeltaan huonokuntoisten teiden määrä väheni vaurioinventointien perusteella 258 kilometristä 180 kilometriin eri toimenpiteiden vaikutuksesta.

Tuotanto entistä taloudellisempaa

Tietuotannon taloudellisuus parani noin 4,5 prosenttia. Laitostason tavoite ylitettiin merkittävästi. Teiden kunnossapidossa taloudellisuus pysyi edellisen vuoden tasolla, rakentamisen taloudellisuus parani huomattavasti.

Yleiskustannustavoite alittui selvästi. Noin 40 miljoonan markan yleiskustannukset olivat vajaat 3 miljoonaa tavoitetta pienempiä.

Vuonna 1992 analysoitiin ensimmäistä kertaa tiepiirin tulosta liiketaloudellisilla tunnusluvuilla. Sidotun pääoman tuotto oli 6,8 %.

Leena Lindström

TIESTÖ, LIIKENNE, HENKILÖSTÖ, RAHOITUS

Tiestön kehitys

Vuoden 1992 lopussa Hämeen tiepiirissä oli yleisiä teitä 6 804 kilometriä. Tieverkon pituus kasvoi vuoden 1993 alussa 1 065 kilometrillä, koska Turun tiepiiristä siirtyi kuusi kuntaa Hämeeseen. Piirin tiestön pituus on 10,3 prosenttia koko maan tieverkosta.

Vuoden 1993 alussa Hämeen tieverkosta oli päällystetty 64 prosenttia, koko maan vastaava luku oli 62.

Tiestön kuntoa seurataan

Pääteiden urat ja tasaisuus mitataan tiepiirissä keväällä nastarengaskauden päätyttyä ja uudestaan syksyllä päällystysohjelman jälkeen. Päällystettyjen teiden vaurioitumista seurataan vuosittain keväällä roudan sulamisen aikana. Myös kantavuudet mitataan säännöllisesti kaikilta yleisiltä teiltä.

Päällystettyjen teiden kuntoa mitataan laser- ja ultraäänitekniikkaan perustuvalla palvelutasomittausautolla.

Liikennemäärä pysyi ennallaan

Liikenteen määrä pysyi piirissä lähes ennallaan. Keskimääräinen vuorokausiliikenne oli 1 359 ajoneuvoa. Koko maan vastaava luku oli 977.

Liikenteen määrä, liikenneonnettomuudet ja tiestön kunto ovat Hämeen tiepiirissä jatkuvassa seurannassa. Yleisessä liikennelaskennassa lasketaan vuosittain yleisten teiden liikennettä noin 360 pisteessä. Pääteiden liikennettä seurataan reaaliajassa 25 LAM-pisteellä (liikenteen automaattinen mittausjärjestelmä). Valtatielle 3 asennettiin syksyllä 1992 kolme uutta LAM-pistettä; Janakkalaan, Hämeenlinnaan ja Valkeakoskelle.

Pentti M. Valmunen A.R.P.S.

Henkilöstö supistui

Maan hallitus vaati koko julkisen hallinnon henkilöstön ja henkilöstökustannusten vähentämistä. Vaatimus johti Hämeen tiepiirissäkin tiukkaan palkka- ja rekrytointipolitiikkaan.

Viime vuoden lopussa tiepiirin palveluksessa oli 804 henkilöä. Pysyvässä palvelussuhteessa olevien määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna 31 henkilöllä.

Rahoitus lähes entisellään

Tienpitoon käytetty rahoitus oli laskennallisten vähennyserien ja käyttöomaisuusinvestointien jälkeen 702 miljoonaa markkaa (tr-ind. 130). Käytetty rahoitus pieneni vuoteen 1991 verrattuna 16 miljoonalla markalla, mikä johtui lähinnä rakentamisen alentuneesta kustannustasosta.

SUUNNITTELU

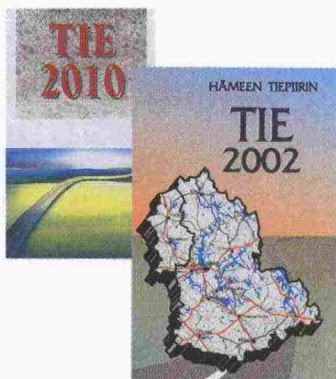
Pitkän aikavälin tarpeet selvitetiin

Piirin omaa tienpidon suunnittelua ohjaamaan valmistui Hämeen tiepiirin Tie 2002 -suunnitelma. Suunnitelma kertoo, miten tieverkkoa pitäisi hoitaa, kunnostaa ja kehittää. Kehittämisen kaksi merkittävää moottoritiehanketta ovat: Hämeenlinna - Tampere ja Mäntsälä - Lahti. Tie 2002 -suunnitelma perustuu koko tielaitosta käsittävään Tie 2010 -suunnitelmaan.

Soratieselvityksessä arvioitiin soratieverkon kehittämistarve.

Taajamaselvityksessä taajamateitä tutkittiin erityisesti liikenneturvallisuuden, taajamakuva ja maankäytön kannalta. Taajamahankkeet koottiin kiireellisyysjärjestykseen piirin toimenpideohjelmaa varten.

Tieympäristön seuranta ja parantamista varten laadittiin kaikki osa-alueet kattava ympäristöselvitys.

Valtatie 3, tärkein suunnittelukohde

Valtatien 3 rakentaminen moottoritieksi on suunnitelmien puolesta mahdollista aloittaa vaikka heti. Tielaitos esittää moottoritien rakentamista Hämeenlinnasta Tampereelle vuosina 1993 - 1999.

Merkittävät suunnittelukohteet

Valmistuneita esisuunnitelmia

	Rakennuskustannukset
Oriveden taajama	13 Mmk
Vt 4 Lahti - Vääksy	410 Mmk
Kt 45/vt 3 Kalkku - Sarkkila	270 Mmk
Mt 340 Kangasala - Ruutana	21 Mmk
Mt 2957 Lahden eteläinen sisääntulotie	93 Mmk

Valmistuneita tiesuunnitelmia

Kehittämishankkeet:

Vt 3 Ojoinen - Parola	184,0 Mmk
Vt 3 Parola - Iittala	140,6 Mmk
Vt 3 Soppeenmäki - Lielahti	51,0 Mmk
Vt 3 Särkijärven eritasoliittymä	16,3 Mmk

Perustienpidon hankkeet:

Vt 9 Pyhällön ja Saarikunnan liittymien kohdalla	3,2 Mmk
Kt 41 Sarkolan ohituskaistat	5,6 Mmk
Kt 54 Järvelän eritasoliittymä	7,4 Mmk
Vt 3, 9, 11 ja 12 hirviaidat	8,0 Mmk
Pt 13593 Kirkonseudun pt, Tammela	6,2 Mmk
Pt 14199 Viitapohjan pt	11,1 Mmk

Vt = valtatie

Mt = maantie

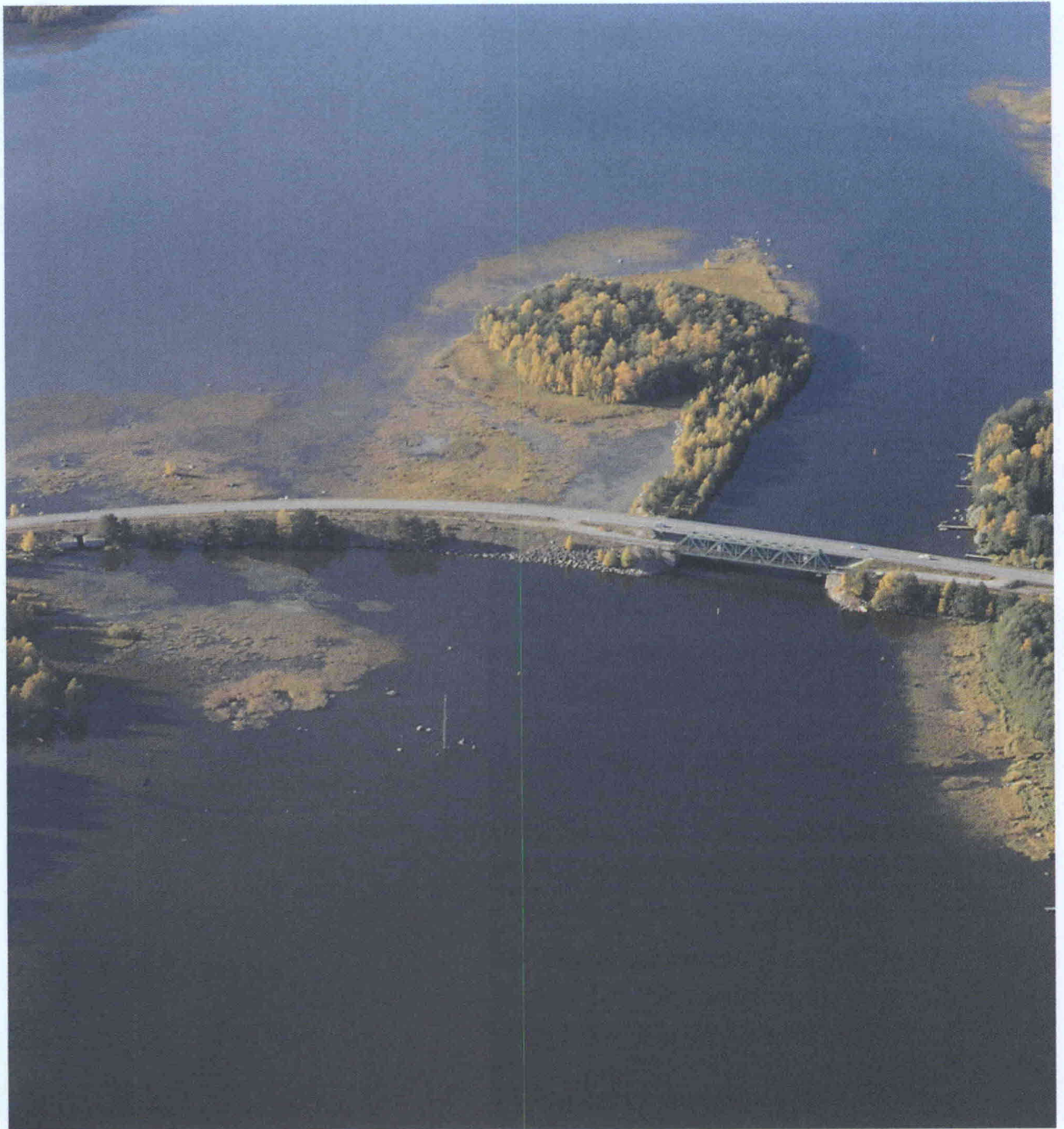
Kt = kantatie

Pt = paikallistie

Tiensuunnittelu yhteistyötä

Tiepiirin ja kuntien välinen yhteistyö tiivistyi teiden suunnittelussa. Hyvin tärkeänä pidettiin myös vuorovaikutteista yhteistyötä maanomistajien kanssa.

Lisäksi tiepiiri osallistui kuntien yleiskaavoitukseen laatimalla samanaikaisesti tieverkko- ja liikennesuunnitelmia.

KUNNOSSAPITO JA RAKENTAMINEN

Talvihoito vähemmällä suolalla

Suurimmat muutokset teiden kunnossapidossa edelliseen vuoteen verrattuna tapahtuivat talvihoitossa. Suolan käyttöä vähennettiin noin 500 päätiekilometrillä. Myös uusien menetelmien - kostutetun suolan ja liuossuolauksen - ansiosta suolan käyttömääriä voitiin vähentää. Suolausta vähentämällä on teiden ympäristövaikutuksia varsinkin pohjavesialueilla voitu pienentää.

Atk-pohjainen tiesääjärjestelmä helpotti kunnossapitäjien talvihoitotoimenpiteiden ennakkointia.

Vuonna 1992 Hämeen tiepiirissä oli 18 tiesää-asemaa.

Päällysteet Remixerillä

Remixer-tekniikka oli tiepiirissä käytössä kolmatta päällystyskautta. Menetelmä perustuu vanhan päällystemassan uudelleenkäyttöön. Uuden massan vähäinen lisäystarve alensi päällystyskustannuksia noin 40 prosentilla. Tämän johdosta voitiin alempaa tieverkkoa kunnostaa entistä enemmän.

Marijatta Jussila

Moottoritie liikenteelle

Suomen pisin moottoritie (84 km) Helsingistä Hämeenlinnaan vihittiin käyttöön syksyllä 1992. Hämeen tiepiiri vastasi moottoritien rakentamisesta Uudenmaan piirin rajalta Hämeenlinnaan. Hämeen piirissä rakentaminen alkoi kesällä 1988. Suururakka käsitti 41 kilometriä moottoriteita, 20 kilometriä muita tiejärjestelyjä ja 68 siltaa. Hankkeen alkuperäinen kustannusarvio alittui noin viidenneksellä.

Tietyöt Tampereen itäisellä ohikulkutiellä Lakalaivasta Alasjärvelle jatkuivat. Tie avataan liikenteelle syksyllä 1994.

Valtatiellä 3 oleva Rautaharkon eritasoliittymä Tampereella saatiin liikennöitävään kuntoon. Mittava liikennejärjestely sisälsi katuja, kevyen liikenteen väyliä ja muun muassa 13 siltaa.

Liikenneympäristöä parannettiin

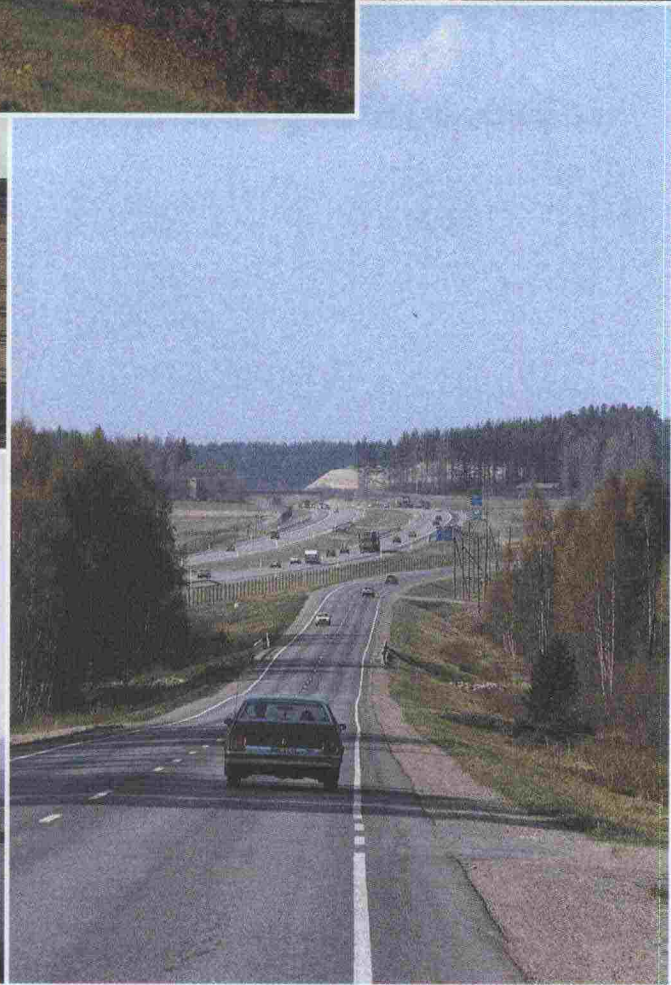
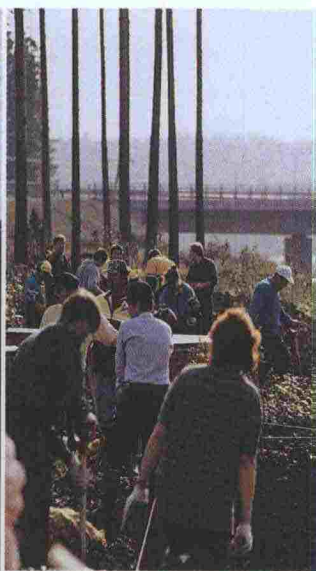
Suurien tienrakennushankkeiden lisäksi piirissä saatiin valmiiksi lukuisia liikenneturvallisuutta ja liikenneympäristöä parantavia tiejärjestelyjä kuten riista-aitoja, kevyen liikenteen väyliä ja erilaisia liittymäjärjestelyjä.

Merkittävät rakennushankkeet

Tien nro	Tien nimi	Kust.arvio Mmk	Kust. 1992 Mmk	Liikenteelle
Vt 3	Uudenmaan piirin raja - Hämeenlinna	540	99	1992
Vt 3	Rautaharkon eritasoliittymä	74	22	1992
Vt 9	Lakalaiva - Alasjärvi	361	89	1994
Vt 12	Hälvälä - Soramäki	49	22	1993
Vt 12	Nastola - Uusikylä	98	6	1995
Mt 293	Kivelä - Lammi	26	11	1993
Mt 349	Virrat - Vaasan piirin raja	42	17	1993
Mt 3024	Lempäälän taajamajärjestelyt	18	7	1993
Pt 13785	Sääksjärvi - Hervanta	32	12	1993

Tapio Kalliomäki

Tapio Kalliomäki

PALVELUA TIENKÄYTTÄJILLE

Tapio Kalliomäki

Ajankohtaista tietoa tienkäyttäjille

Linnatuulen palvelukeskus Janakkalassa avattiin samanaikaisesti Helsingin - Hämeenlinnan moottoritien kanssa. Hämeen tiepiiri, kolmostiekunnat ja Hämeen matkailu ylläpitävät palvelukeskuksessa yhteistä matkailuneuvontapistettä, josta tienkäyttäjät saavat tietoja muun muassa tiesäästä, tietöistä ja reittivalinnoista.

Tielaitos ja poliisi ovat kehittäneet tienkäyttäjille Tie-info -palvelun. Se välittää ajankohtaista tietoa keli- ja liikenneolosuhteista matkan sujuvuuden ja turvallisuuden edistämiseksi. Tie-info -monitoreja on Hämeessä 10 huoltoasemalla, koko maassa 60:llä.

Syksyllä 1992 käynnistettiin yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen kanssa Tampereen ympäristön pääteiden sää- ja kelitiedotuskokeilu. Autoilijat saivat paikallisradioiden välityksellä tiesäätietoja kolme kertaa päivässä työhönlähtö- ja työstäpaluuaikoihin.

Katso ympärillesi !

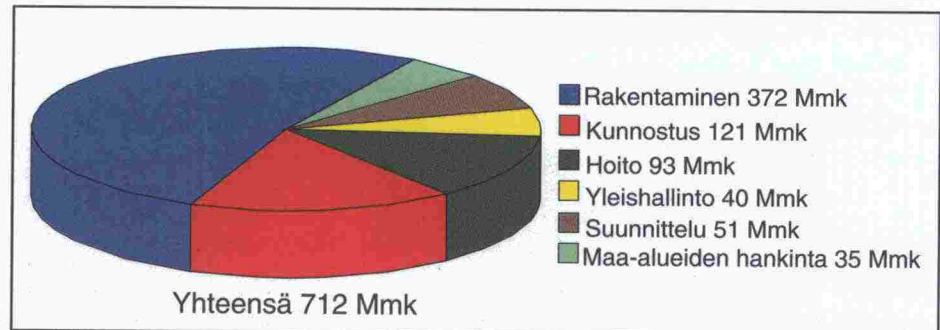
Forssan ja Oriveden tiemestaripiireissä järjestettiin avoimien ovien päivä, jolloin paikkakuntalaisia innostettiin katsomaan ympärilleen ja kertomaan löytyisikö jokin liikenneturvallisesti vaarallinen kohde korjattavaksi. Parannusehdotuksia löytyi ja niistä toteuttamiskelpoiset korjattiin.

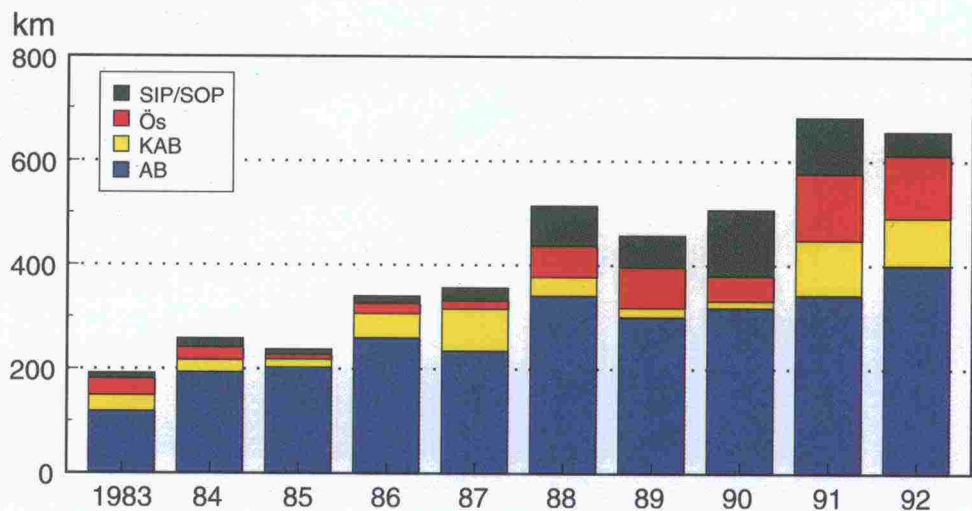
Tapio Kalliomäki

AVAINTIETOJA

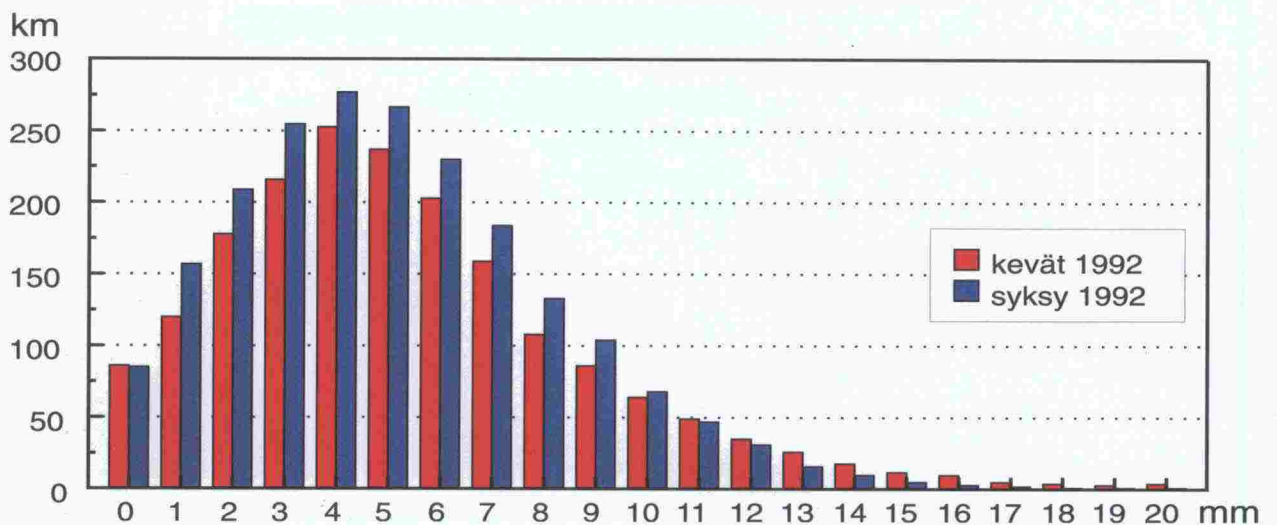
Tienpidon kustannukset 1992

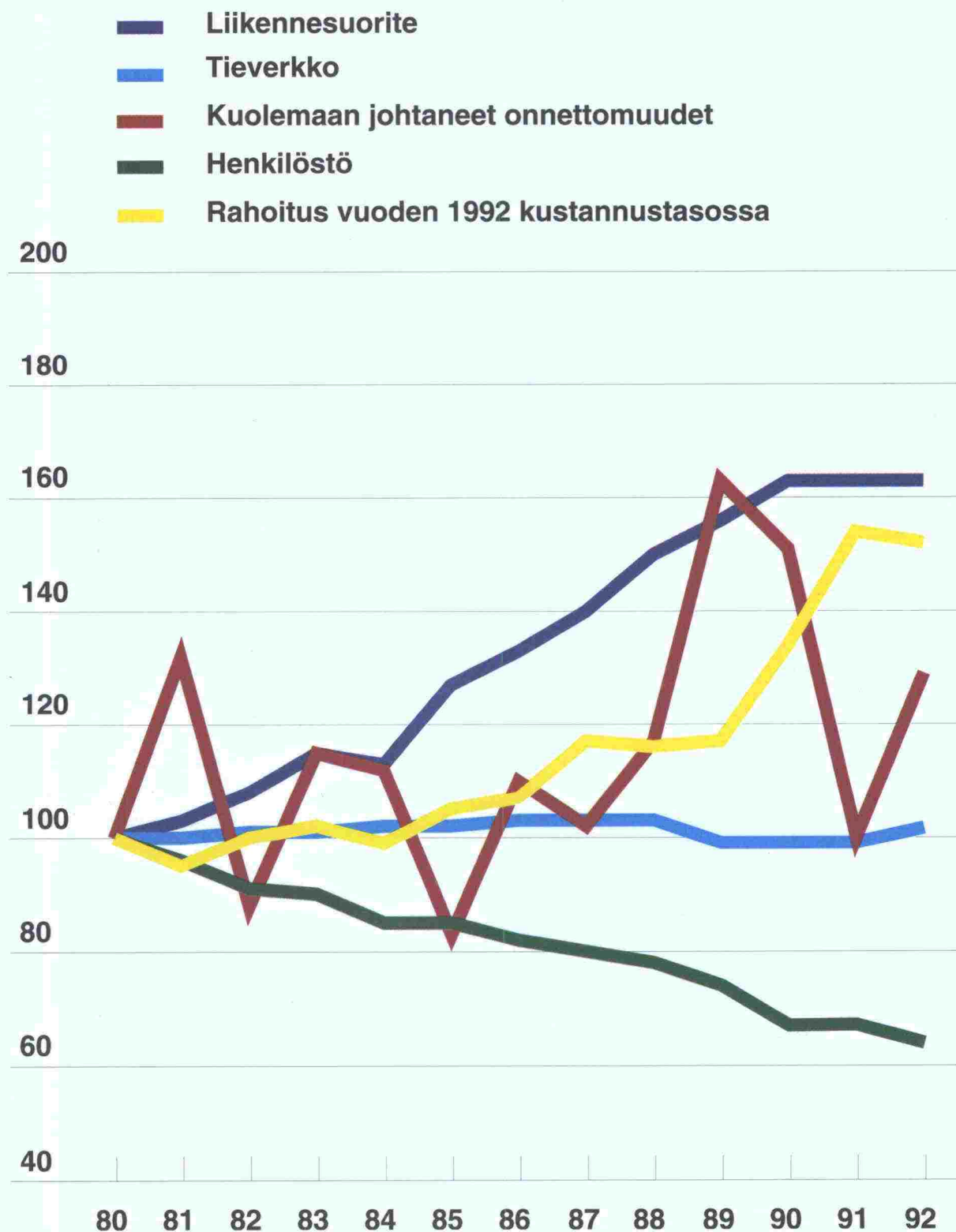
Päällysteen uusiminen 1983 - 1992

Kestopäällysteisten teiden urasyvydet 1992

KEHITYSTIETOJA

TIENPIDON KUSTANNUSLASKELMA

KUSTANNUKSET (Mmk/tr-ind. 130)	Toteutuma 1991	Toteutuma 1992
Yleishallinnon kustannukset	40,8	40,1
Perustienpidon toimenpidekustannukset	323,6	315,1
* hoito	80,1	93,4
* kunnostus	136,7	123,6
* peruskorjaukset	57,2	48,4
* liikenneympäristön parantaminen	31,5	32,1
* hankekohtainen suunnittelu	18,1	17,6
Tieverkon kehittämisen toimenpidekustannukset	315,6	324,4
* pääteiden kehittäminen	252,2	238,9
* muiden teiden kehittäminen	33,5	52,1
* hankekohtainen suunnittelu	29,9	33,4
Maa-ainesvarastojen muutos	7,0	- 2,9
Maa-alueet ja korvaukset	34,9	35,0
Maksullinen palvelutoiminta	0,8	0,6
TIENPIDON KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	722,7	712,3
Laskennalliset vähennyserät	27,1	25,5
* poistot (-)	17,7	17,5
* korot (-)	8,9	8,0
* muut laskennalliset kustannukset (-)	0,5	-
TIENPIDON MENOT	695,6	686,8
Käyttöomaisuusinvestoinnit	21,7	14,8
* rakennukset	8,1	2,3
* muu kalusto	13,6	12,5
KÄYTETTY RAHOITUS	717,3	701,6

TULOSTILINPÄÄTÖS

TUOSLASKELMA	1991	1992
	Mmk	Mmk
Tuotot	518,6	889,8
Varsinaiset toimintakulut	- 468,4	- 827,5
Käyttökate	50,2	62,3
Poistot	- 14,5	- 14,2
Toiminnan tulos	35,7	48,1
Muut tuotot ja kulut	2,8	3,2
Tilikauden tulos	38,5	51,3
Henkilöstö keskimäärin	888	859

TASE	1991	1992
	Mmk	Mmk
Vastaavaa		
Rahoitusomaisuus	70,3	110,5
Vaihto-omaisuus	634,6	483,2
Käyttöomaisuus	137,3	132,6
Vastaavaa yhteensä	842,2	726,3
Vastattavaa		
Lyhytaikainen vieras pääoma	28,9	20,4
Pitkäaikainen vieras ja oma pääoma	813,3	705,9
Vastattavaa yhteensä	842,2	726,3

PÄÄTUNNUSLUVUT	1991	1992
Sidotun pääoman tuotto-% (SPOT-%)	4,4	6,8
Toiminnan tulos-%	6,9	5,4
Sidotun pääoman kiertoisuus	0,6	1,3
Jalostusarvo/henkilö (1000 mk)	224,5	241,9

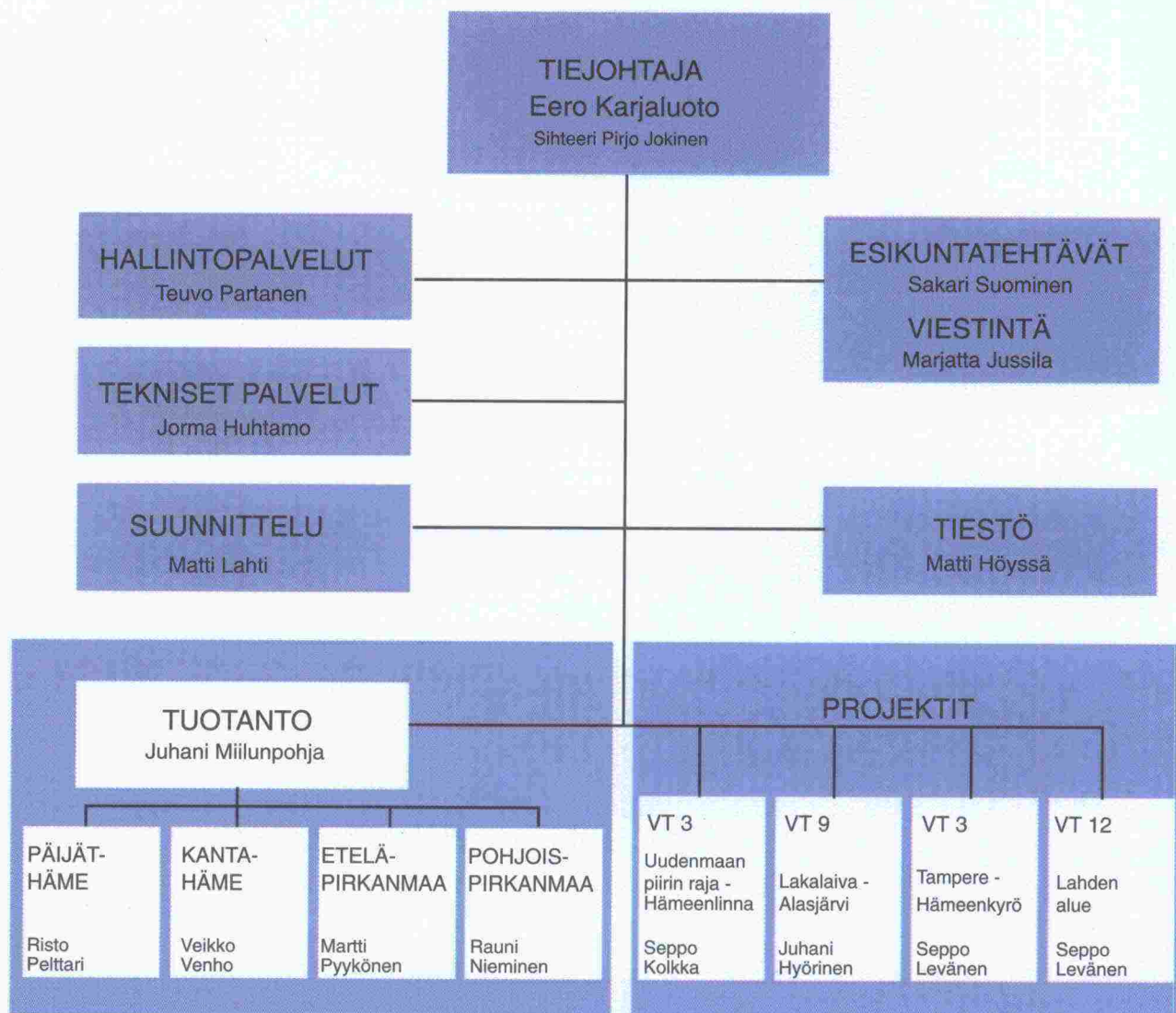
Sidottu pääoma = taseen loppusumma - lyhytaikainen vieras pääoma

SPOT-% = toiminnan tulos/sidottu pääoma

Toiminnan tulos-% = toiminnan tulos/tuotot

Sidotun pääoman (SPO) kiertoisuus = tuotot/SPO

Jalostusarvo = käyttökate+palkat sosiaalikuluneen+vuokrat

Tielaitos

Hämeen tiepiiri
Åkerlundinkatu 5 B
PL 376
33101 TAMPERE
Puh. (931)251 2111
Fax (931)251 2266

